

BRABANTS GOUD

DE GEELDERS • HET DOMMELDAL • DE BEERZE

Om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren, verwerft ARK Rewilding Nederland gronden in Het Groene Woud. Dat doen we in het kader van het natuurrealisatieproject Brabants Goud in Het Groene Woud. Per 1 maart 2025 beschikten we over ruim 490 hectare grond. De ARK-methode: we verwerven gronden, zorgen voor de natuurinrichting en het tijdelijk beheer ervan. Eén van onze meest recente Brabants Goud-aankopen ligt aan de Broekkantsedijk (Wijboschbroek) in Schijndel.

VOLLE BOOMPLANTMAANDEN

Rewilding betekent in Het Groene Woud: nieuwe leembossen ontwikkelen. Op voormalige landbouwgronden begint dat vaak met het planten van piepjonge bomen en struiken. Deze gaan daarna op eigen kracht een bos vormen. In februari en maart was het voor het team van Dirk Eijkemans droog genoeg om de laatste duizenden exemplaren (van de in totaal 130.000 stuks in plantseizoen 2024/2025) in de grond te zetten. Hulptroepen waren er ook, heel veel zelfs! Zoals tientallen enthousiaste basisschoolkinderen uit de regio.

Leerlingen van de Prinses Amaliaschool plantten bomen bij de Boxtelse wijk Heem van Selis in het Dommeldal.

MARC VAN ROEKEL

JUBILEUM-IEP ROUWBOMMEL

MEER (TOEKOMSTIGE) FLADDERIEPEN
VOOR DE SCHEEKEN

De Rouwbommel, het natuurgebiedje aan de rand van De Scheeken in Liempde, is een flinke fladderiep rijker. Deze zal binnen enkele jaren gaan zorgen voor zaden – en hopelijk ook jonge fladderiepen – in en om de Rouwbommel. De iep is een heuse jubileum-iep die Rouwbommel-eigenaar Natuurwerkgroep Liempde cadeau deed aan Rien en Ria Schellekens die onlangs zestig jaar getrouwd waren.

Rien en Ria Schellekens naast de zojuist geplante fladderiep. • LIANE SCHELLEKENS

Het diamanten huwelijkspaar bestiert al jaren Manege de Rekkendonken, pal naast de Rouwbommel. Dit bedrijf is tevens de uitvalsbasis voor natuurprojecten in de buurt. Rien is bovendien Rouwbommel-vrijwilliger. Reden genoeg om deze toegewijde burens in het zonnetje te zetten met een mooie verrassing. Op 21 februari jl. plantte de Natuurwerkgroep, samen met de twee dochters en een kleindochter van Rien en Ria, een flinke fladderiep in de Rouwbommel. Als extraatje kregen ze ook nog een mooie felicitatiekaart met achtergrondinformatie over het gebied.

1E BOOMPLANTDAG SINDS JAREN

JONG GELEERD IS OUD GEDAAN

De basisschooljeugd liet zich op 21 februari jl. van haar beste kant zien: tientallen leerlingen hielpen mee bij het bomen planten op gronden die in de nabije toekomst puur natuur zullen zijn.

In Boxtel was het al even geleden dat er een boomplantdag in de kern van het dorp werd georganiseerd. Tijd om daar verandering in te brengen, vond de Boxtelse ambtenaar Martijn van Dinther. En zo gebeurde het dat er dit jaar twee scholen meededen aan een zeer succesvolle boomplantdag.

De leerlingen van de Molenwijkschool kregen eerst uitleg. Daarna was het: planten maar!

DIRK EIJKEMANS

GENIETEN

Leerlingen van groep 6, 7 en 8 van zowel de Prinses Amalia-school als de Molenwijkschool plantten ruim 1.500 jonge hazelaars, fladderiepen, linden en haagbeuken. Plaats van handeling: de ruim vijftien hectare gronden tussen de Dommel en woonwijk Heem van Selis. Deze transformeren we in robuuste natuur die we binnenkort formeel overdragen aan de nieuwe eindbeheerder: Brabants Landschap. Na een hartelijk welkom door burgemeester Ronald van Meygaarden, wethouder Désiré van Laarhoven en ARK'er Ger van den Oetelaar gingen de leerlingen enthousiast aan de slag. Het resultaat: piepjonge natuur waarvan de komende generaties inwoners volop kunnen genieten.

Het mooie zonnetje maakte van deze dag een perfecte boomplantdag voor de leerlingen van de Prinses Amaliaschool.

DIRK EIJKEMANS

Opstart van de plantdag op het ARK-perceel aan de Kempseweg in Lennisheuvel.
DIRK EIJKEMANS

JONGE NATUURHELDEN PLANTEN 750 BOMEN

KINDEREN GEVEN DE NATUUR
EEN ZETJE

Op maandag 19 februari jl. vond er ook een boomplantdag plaats in Lennisheuvel, op een ARK-perceel dat aan de Beerze grenst. 29 enthousiaste kinderen van groep 7 en 8 van basisschool De Klim uit Lennisheuvel plantten hier, samen met twee juffen en enkele ouders, maar liefst 750 bomen.

Een spectaculair dronebeeld van de boomplantdag in Lennisheuvel vanuit de lucht.

THIJMEN VAN HEERDE

Het was poging 2 om in Lennisheuvel bomen te planten. Eind 2024 ging de eerste poging niet door vanwege sneeuwval. Deze 19e februari was het echter buitengewoon zonnig. Ideale omstandigheden dus om naar buiten te gaan. Op ons perceel lag een prachtige mix aan boomsoorten en struiken op de kinderen te wachten. Van wilde appel, wilg en Gelderse roos tot fladderiepen en zwarte populieren. Deze soorten gaan de natuur hier, aan de rand van de Kampina, een extra zetje geven.

NIET TE STOPPEN

Zodra de uitleg erop zat, waren de kinderen niet te stoppen. Scheppen in de grond, boompjes in de aarde – vol energie stonden ze hier werk te maken van iets groters: ruim baan geven aan een toekomstig leembos dat natuurgebieden gaat verbinden. Het perceel waar we plantten, werd voorheen gebruikt als landbouwgrond en is nu officieel toegevoegd aan het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het is daarmee een van de vele puzzelstukjes die we realiseren om planten en dieren meer ruimte te geven in een landschap dat steeds verder versnipperd raakt door huizen en wegen.

BIJZONDERE ERVARING

Na anderhalf uur planten, zaten er 750 bomen en struiken in de grond. Enkele jonge natuurhelden hadden de smaak te pakken en wilden na schooltijd zelfs terugkomen om verder te gaan. Dat zegt alles over hoe bijzonder deze ervaring voor ze was. Misschien komt dat ook doordat ze bijna allemaal heel dichtbij wonen; één jongetje kan vanuit zijn slaapkamerraam nu het bos zien groeien. Dit enthousiasme betekent dat we er als ARK Rewilding Nederland goed in zijn geslaagd de nieuwe generatie te betrekken bij het realiseren van nieuwe natuur.

ZELDZAME VOGELS NABIJ DE BEERZE

MOEDER NATUUR PAKT UIT

De vijf ARK'ers die op 13 maart jl. op pad gingen in de buurt van de Beerze beleefden een onvergetelijke dag. Hun wandeling begon bij de ARK-gronden aan de Logtsebaan en volgde de Beerze richting Balsvoort en het Winkelsven. Het was alsof Moeder Natuur op ze had gewacht, want al snel werden ze getrakteerd op een schouwspel van baltsende dodaarsen, overvliegende lepelaars en prachtige pijlstaarten. Maar de hoogtepunten van de dag waren een ongeveer vijfjarige

Een volwassen zeearend nabij de Beerze.
DIRK EJKEMANS

zeearend die zich erg thuis leek te voelen in het gebied en een foeragerende blauwe kiekendief (vrouwje) op dezelfde plek. Deze bijzondere waarnemingen maakten deze mooie dag op de Kampina, in de buurt van de Beerze, compleet. Leuk om te weten: er zijn sinds februari al meerdere meldingen van een zeearend gemaakt in het gebied. Dus wie weet voelt deze vogel (of meerdere exemplaren!) zich hier nóg meer thuis dan we nu al denken.

3.500 BOMEN ERBIJ

BOS EVERSE ZOOM KRIJGT STEEDS MEER VORM

Het natuurbos aan het Everse Akkerpad in Sint-Oedenrode komt langzaam maar zeker 'van de grond'. In de afgelopen weken plantten vrijwilligers ruim 3.500 autochtone bomen en struiken op het perceel dat Roois Landschap vorig jaar van ARK kocht.

Daarmee is een essentiële aanzet gegeven voor een bos waarvan de groei straks voor het grootste deel aan Moeder Natuur wordt overgelaten. Het bos, dat de naam Everse Zoom kreeg, moet dan voor iedereen toegankelijk zijn. Rooienaren en toevallige passanten zullen er dan onder meer de 27 verschillende inheemse soorten bomen en struiken kunnen bewonderen die in de afgelopen weken geplant zijn. De Everse Zoom werd vorig jaar eigendom van Roois Landschap die de gronden van ons overnam met (financiële) steun van de gemeente Meierijstad en Landschapsfonds Het Groene Woud.

*Vrijwilligers in actie op de Everse Zoom.
CORY NIJSSEN, HENRI VAN WEERT*

REWILDING RUIMEL

ONTWERPWEDSTRIJD VAN START

Eind februari is de ontwerpwedstrijd 'Rewilding Ruimel' van ARK en Natuurlink van start gegaan. Via deze wedstrijd dagen we groene ontwerpbureaus uit ons perceel (ruim zeven hectare) aan de Ruimel in Sint-Michielsgestel zo in te richten dat hier een toekomstbestendig en ecologisch waardevol leembos kan ontstaan.

Normaal gesproken ontwikkelen ARK-medewerkers zulke project- en inrichtingsplannen zelf. Voor het Ruimel-perceel willen we juist inspiratie 'van buiten' opdoen. Dat heeft te maken met de verschillende uitdagingen die hier samenkomen, zoals de ontwikkeling van een hoogwaardig en robuust leembos, versterking van de Dommel als ecologische verbindingzone en herstel van het cultuurhistorisch waardevolle beekdallandschap. De teams die hiermee aan de slag gaan, hebben nóg een taak te volbrengen: hun ontwerpen moeten ook ideeën bevatten om Ruimel waardevol te maken voor de omgeving, zoals met waterbuffering, CO₂-opslag of voor recreatie.

De slenk op Savendonk (De Geelders) laat begin maart 2025 al zien hoe de natuur verschillend reageert op verschillende bodemomstandigheden, wellicht een idee voor Ruimel?

JUDITH VAN DE GRIENDT

De aanmelddatum (23 maart jl.) is inmiddels verstreken. Er hebben zich maar liefst dertien ontwerpteams aangemeld. Zij krijgen tot 13 juni 2025 de tijd om hun ontwerpen in te dienen. Een jury van deskundigen zal deze daarna beoordelen. Wordt dus vervolgd. Meer informatie over deze bijzondere ontwerp-wedstrijd vind je op de [website van ARK](https://www.ark.nl).

GEBOORTEBOS BOXTEL

70 BABY'S, 300 BOMEN EN STRUIKEN

Op 15 maart jl. is onder grote belangstelling het Boxtelse geboortebos op de ARK-percelen aan de Smalvelderstraat in Liempde weer een stukje groter geworden. Toen vond de jaarlijkse plantdag plaats, al ging het om een inhaaldag uit 2024 die door slecht weer destijds niet doorging. Nu waren de weersomstandigheden perfect.

Het geboortebos groeide met zo'n 300 bomen en struiken, variërend van linden en fladderiepen tot hazelaars en wegedoorns. Ze vertegenwoordigen stuk voor stuk de bijna zeventig baby's die in het afgelopen jaar in Boxtel zijn geboren.

Enthousiaste planters van alle leeftijden tijdens de aanplant in het geboortebos. • KAREL VOETS

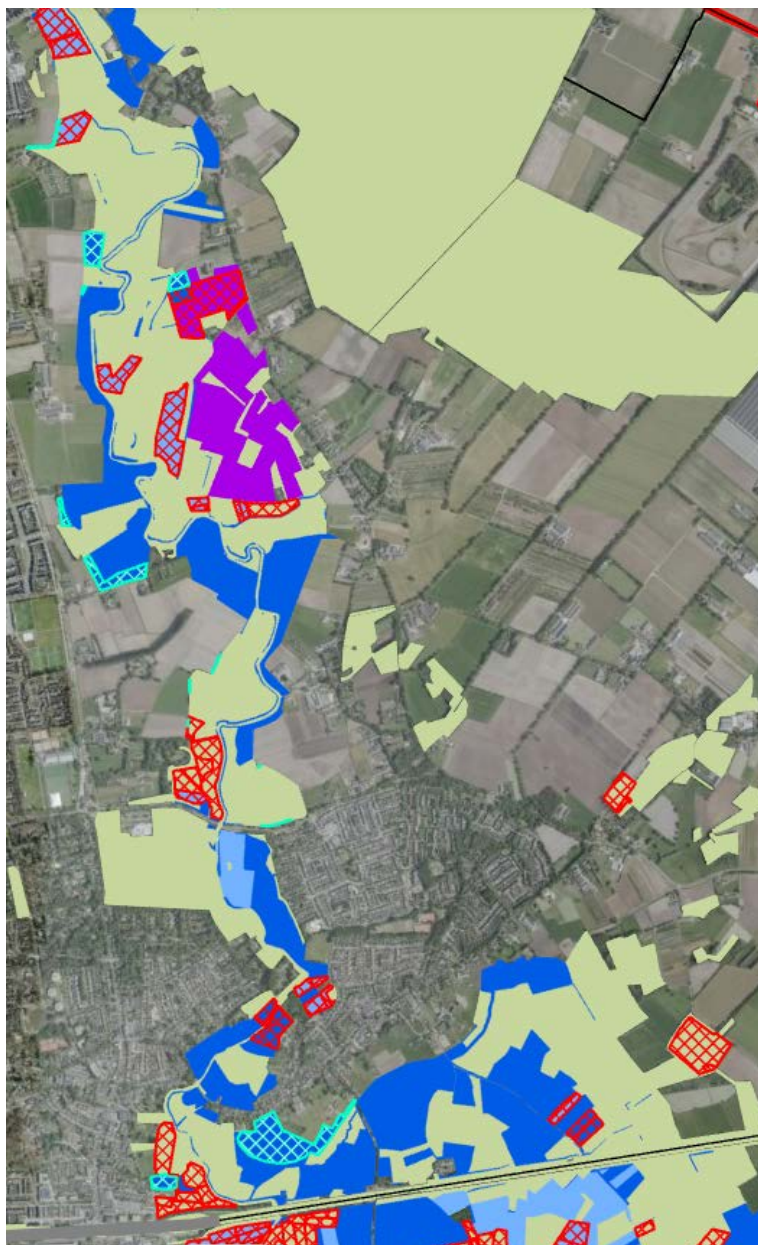
BIJZONDERE SAMENWERKING

De gemeente Boxtel was in 2022 initiatiefnemer van het geboortebos en bekostigt de jaarlijkse actie. Natuurwerkgroep Liempde verzorgt de organisatie en ARK Rewilding Nederland stelt de grond ter beschikking en zorgt voor de levering van bomen en struiken. Deze samenwerking versterkt de natuur in Het Groene Woud dus op een heel speciale manier. Op deze 15e maart waren er weer tientallen kinderen, ouders, opa's en oma's bij die de handen zelf uit de mouwen staken. Doel is om hier tot 2030 elk jaar bomen en struiken te planten zodat er een (jong) leembos van formaat ontstaat dat straks aansluiting vindt bij bosgebied De Scheeken.

NATUURONTWIKKELING IN HET GROENE WOOD

HOE HET ALLEMAAL BEGON – DEEL 2

In de vorige editie van deze nieuwsbrief kon je al lezen hoe de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in 1990 de basis legde voor wat ARK Rewilding Nederland sinds 2019 in Het Groene Woud ontwikkelt en uitvoert. Maar wat gebeurde er dan allemaal tót dat moment? Veel, maar nog lang niet genoeg.

Dat de EHS-contouren in 1990 werden geschetst, was destijds heel goed nieuws. Het toonde aan dat Rijks- en provinciale overheid veel waarde hechtten aan natuur. De term ‘Ecologische Hoofdstructuur’ werd in dat jaar voor het eerst vermeld in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In 1995 definieerde het Rijk de bijbehorende doelsoorten (specifieke planten- en diersoorten) en de natuurdoeltypen (gewenste toestand van een natuurgebied, inclusief ecologische processen). Deze werden in het jaar 2000 in alle provinciale plannen doorgevoerd.

ECODUCTEN

Daar bleef het niet bij. Want in de nota ‘Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur’ uit 2000 legde het toenmalige kabinet vast welke extra beleidsinspanningen nodig waren om de EHS te realiseren. Vijf jaar later keurde het parlement ook het bijbehorende Meerjarenprogramma Ontsnippering goed. In dat plan waren de belangrijkste barrières in kaart gebracht, inclusief concrete manieren om ze te overwinnen. Voor edelherten werd bijvoorbeeld de aanleg van ecoducten over snelwegen beschreven en voor dassen en andere kleine dieren moesten er tunnels onder wegen komen.

WERK AAN DE WINKEL

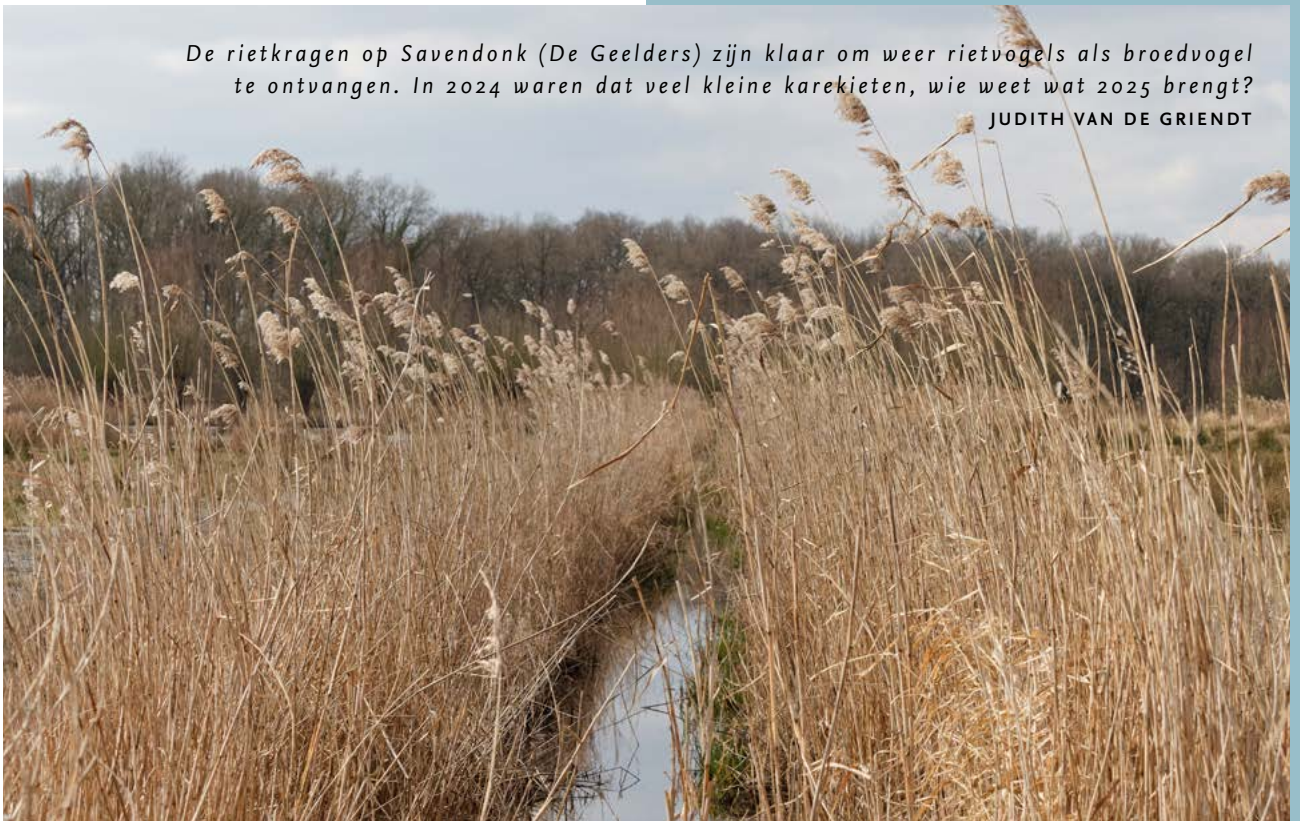
Ondanks alle plannen, nota’s en programma’s was in 2011 slechts 55 procent van de beoogde extra grond verworven en was pas dertig procent EHS-ingericht. Anno 2025 is het overgrote deel van de totale oppervlakte nog steeds in gebruik voor de landbouw. En is er niet gebeurd wat er 35 jaar geleden afgesproken was. Een naamsverandering kwam er wel: de EHS heet inmiddels de NNN (Natuurnetwerk Nederland). In onze provincie hebben we het over het NNB (Natuurnetwerk Brabant). Overduidelijk is, dat er nog veel werk aan de winkel is. In Brabant gebeurt dat via (subsidiëring door) Het Groen Ontwikkel Fonds Brabant. Daar maken we bij ARK sinds 2019 gebruik én werk van.

Op dit kaartje van de Dommel tussen Sint-Oedenrode en Son zie je welke grote (blauwe) delen er nog verworven en ingericht moeten worden om de afspraken uit 1990 na te komen.

KAART: GROEN ONTWIKKELFONDS BRABANT (GOB)

De rietkragen op Savendonk (De Geelders) zijn klaar om weer rietvogels als broedvogel te ontvangen. In 2024 waren dat veel kleine karekieten, wie weet wat 2025 brengt?

JUDITH VAN DE GRIENDT

SPOTIFY-LUISTERTIP

PODCAST 'BOMEN OVER BOS'

In februari vonden op de ARK-percelen tussen De Geelders en het Schijndelse Elderbroek de plantdagen plaats van Trees for All. Tijdens de plantdag voor particulieren liepen podcastmakers Sander Kooistra en Jan Westerhof mee en maakten daar een interessante uitzending over. Daarin komt het werk van Trees for All en ARK Rewilding Nederland aan bod en wordt gesproken over het belang van aaneensluitende, sterke leembossen in Het Groene Woud. [Luister de podcast hier.](#)

VRAGEN STAAT VRIJ!

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het Geeldersberaad, het Dommelberaad en het Beerzeberaad. Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties? Mail ze naar ARK-projectleider Ger van den Oetelaar: ger.vandenoetelaar@ark.eu. Inmiddels ontvangen meer dan 1.637 geïnteresseerden de nieuwsbrief direct in hun mailbox en wordt hij in vele netwerken verspreid. Heeft u deze nieuwsbrief via-via ontvangen en wilt u deze voortaan rechtstreeks van ARK toegestuurd krijgen? Stuur dan een e-mail naar info@ark.eu onder vermelding van 'Aanmelden nieuwsbrief Brabants Goud'. Wilt u zich afmelden? Dat kan eveneens via info@ark.eu onder vermelding van 'Afmelden nieuwsbrief Brabants Goud'.

GEELDERSBERAAD: Provincie Noord-Brabant, Groen Ontwikkefonds Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Waterschap De Dommel, ZLTO, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Bosgroep-Zuid, Marggraff Stichting, Harry Suilen Advies en ARK Rewilding Nederland.

DOMMELBERAAD: Provincie Noord-Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Son en Breugel, Waterschap De Dommel, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Harry Suilen Advies, Rentmeesters Meijs en Van Soest en ARK Rewilding Nederland.

BEERZEBERAAD: Natuurmonumenten, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, gemeente Oirschot, Meijs Rentmeesterskantoor en ARK Rewilding Nederland.